Statsforvalteren i Agder

Vår dato: 11.04.2025
Vår ref.: 2025/681
Deres dato:
Deres ref.:

Kystverket

Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Bjørn Stokke, 37 01 75 42

Tillatelse til sprenging, mudring og dumping for å etablere seilingsmerker i Kristiansand kommune og Farsund kommune

Statsforvalteren gir tillatelse til Kystverket til å sprenge og pigge hardbunn, mudre sprengstein og løsmasser og dumpe (omplassere) disse massene for etablering av seilingsmerker på tre lokaliteter i Kristiansand kommune og en lokalitet i Farsund kommune. Vedtaket er gjort etter forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriften § 22 - 6.

Vi har også fattet vedtak om saksbehandlingsgebyr.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 15.01.2025, vedlegg til denne, møte den 18.12.2024 og øvrig kommunikasjon i saken.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Kystverket tillatelse til å pigge og sprenge hardbunn, mudre sprengte masser og løsmasser og dumpe disse massene (totalt inntil 455 m^3) på tre lokaliteter i Kristiansand kommune og en lokalitet i Farsund kommune.

Tillatelsen gjelder i to år. Vilkårene til tillatelsen følger vedlagt. Mengde masser og berørt sjøbunnareal på hver av lokalitetene er vist i tabell 1 i vilkårsdelen.

Vedtaket om tillatelse er hjemlet i forurensningsforskriften § 22-6 første ledd, jf. §§ 22-3 og 22-4, og forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Kystverket skal betale gebyr for vår behandling av søknaden, jf. forurensningsforskriften § 39-3 og varsel om gebyr i brev av 16.01.2025. Gebyret fastsettes til kr 45 600 (sats 6).

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Kystverkets merketiltak Vestergapet – Ullerøysund er del av et større prosjekt for oppgradering av seilingsmerkene i farleden mellom Kristiansand og Farsund, der de fleste merkene bygges av Kystverket i egenregi.

Fire av seilingsmerkene Ullerøysund østre, Småvardebåen, Hanegalsbåen og Lyngholmsbåen er lokalisert slik at det er behov for mer solide konstruksjoner i form av betongfundamenter. Etablering av seilingsmerkene vil kreve god fundamentering for å motstå sterke bølgepåkjenninger. Denne fundamenteringen resulterer i behov for utforming av sjøbunn som innebærer rensk av sjøbunn (organisk materialer og eventuelle løsmasser), sprenging og pigging for å kunne støpe fast seilingsfundamentet. Det må sprenges mellom 100- 160 m^3 i sjøbunn per seilingsmerke, og renskes organisk materiale 2 m utenfor teoretisk sprengingslinje.

Massene som skal fjernes er planlagt forflyttet og plassert på sjøbunnen innenfor et avgrenset område i tilknytning til de ulike seilingsmerkene. Kystverket redegjør i søknaden for at det vil bli behov for ytterligere anleggsmaskiner dersom disse massene skal tas opp og transporteres med lekter til land, og at dette vil ta lenger tid og være ugunstig i forhold til miljøaspektet ved prosjektet. Mengdene masser som skal fjernes per seilingsmerke, er svært begrenset (fra 96-161 m^3) og det anses som unødvendig å benytte lekter for slike begrensede mengder.

Betongfundamentene prefabrikkeres på land, plasseres ut ved hjelp av kran og understøpes med betong.

ROV-linjer og sedimentundersøkelse

Det ble gjennomført undersøkelser av sjøbunnen ved at det ble tatt sedimentprøver for analyser av metaller og organiske miljøgifter samt ROV-kartlegging, ved de fire lokalitetene i august 2020, i regi av Rambøll Norge AS (heretter Rambøll). Seløy undervannsservice AS ble leid inn av Rambøll til å gjennomføre undersøkelsene med bruk av båt med radar, kartplotter, bunnkartleggingssystem og ROV.

<u>ROV-undersøkelse og dokumenterte naturverdier</u>

ROV-en ble kjørt i linjer over et område som Kystverket ønsket å undersøke ved grunnene der seilingsmerkene skal plasseres. Det ble primært påvist hardbunn med stortare- og sukkertareskog i alle tiltaksområdene. I ROV-undersøkelsen ble det ikke påvist spesielt truede eller sårbare naturtyper.

<u>Sedimentundersøkelser</u>

Ved kjøring med ROV ble det ikke detektert løsmasser ved lokalitetene Lyngholmsbåen og Hanegalsbåen, og det ble følgelig ikke gjort forsøk på å ta sedimentprøver ved disse lokalitetene. Ved Småvardenoen ble det identifisert mindre områder med løsmasser ved ROV-kjøring, men samtlige forsøk på grabbhugg ga bomskudd. Ved grunnen ved Ullerøy i Farsund ble det hentet opp sedimentprøver. Sedimentanalysene viste nivåer under deteksjonsgrensen eller bakgrunnsnivåer

(klasse I) av samtlige analyserte parametere, bortsett fra for benzo(ghi)perylen som ble målt i en konsentrasjon som tilsvarer god tilstand for sediment (klasse II).

Beskrivelse av naturverdier
I fagdatabasen Naturbase er det vist tareskogområder verdsatt som *viktig* rundt Hanegalsbåen. Det er også vist tareskogforekomster av viktig verdi relativt nært Ullerøysund og Lyngholmsbåen. I Naturbase er det også vist skjellsandforekomster med viktig verdi ved alle de tre lokalitetene i Kristiansand kommune.

Et hummerfredningsområde ligger ca. 1 km NV for Småvardebåen. Det ligger lokalt viktige gytefelt for torsk 3-4 km NV for lokaliteten Lyngholmsbåen.

Ett av seilingsmerkene, Småvardebåen, blir liggende innenfor Oksøy – Ryvingen landskapsvernområde. Tiltaket er ikke i strid med *forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder*, jf. § 3.1.2 bokstav l. Dette er også avklart med verneområdeforvalter.

Seilingsmerket ved Lyngholmsbåen blir liggende 300-400 meter unna Store Lyngholmen naturreservat. Dette er et sjøfuglreservat med ferdselsforbud i perioden fra og med 15. april til og med 15. juli. Det kan heller ikke utelukkes at det hekker sjøfugl nær de to lokalitetene Ullerøysund øst i Farsund kommune og Småvardebåen i Kristiansand kommune, som også ligger relativt nær land.

2.1 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven
Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Forurensningsforskriften
Etter forurensningsforskriften §§ 22-3 og 22-4 er henholdsvis mudring og dumping fra skip forbudt, unntatt når tillatelse er gitt i medhold av § 22-6 første ledd. Ved avgjørelse av tillatelse skal Statsforvalteren legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Naturmangfoldloven
Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-vartilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften
Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.2 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

3.1 Fare for forurensning fra mudring

Det er minimalt med eller fravær av løsmasser i sediment ved tre av fire lokaliteter. Ved lokaliteten i Farsund kommune er det noe løsmasser, men det ble målt lave nivåer av metaller og organiske miljøgifter i sedimentene. På bakgrunn av dette vil ikke tiltakene medføre spredning av miljøgifter. Mudring vil gi noe oppvirvling og mobilisering av sedimenter, og kan i teorien gi tilslamming av nærliggende områder, men dette vil være av midlertidig karakter. Det vil trolig uansett være vanskelig å benytte siltgardin for å minimalisere spredning, da områdene ligger svært eksponert for vær og strøm.

3.2 Sprenging, fysisk endring av bunnforhold og støy fra anleggsarbeider

Det vil være nødvendig med noe pigging og sprenging for å gjøre sjøbunnen egnet for plassering av seilingsmerkene. På selve lokaliteten vil leveområdet for fastsittende arter bli ødelagt, og gyteområder for fisk kan bli forringet som en følge av endrede terrengformasjoner. I dette tilfellet er det små arealer som vil bli berørt, og vi forventer ikke at tiltakene vil gi store skadevirkninger for økosystemer.

Sprenging vil gi støy og trykkbølger over og under vann. Dette vil påvirke arter og økosystemer i influensområdet. Det er tidligere vist at sprenging under vann kan gi store skadevirkninger på fisk flere kilometer unna. Kystverket planlegger å gjennomføre sprengingen så skånsomt som mulig, og de vil sette såkalt fordemming av borehull som et krav til entreprenøren. Fordemming innebærer at borehullene tettes med grus for å redusere effekten av trykkbølger på omgivelsene.

Sprenging og støyende anleggsarbeider i sjø kan også ha negative effekter på landlevende arter. Arbeider på lokalitetene som ligger nær land, kan bl.a. virke forstyrrende på hekkende fugl. I tråd med søknaden fra Kystverket fastsetter vi krav om at anleggsarbeidene på to av lokalitetene nær land må gjennomføres utenom den mest intensive delen av hekkesesongen, og at anleggsstart utsettes til tidligst 1. juli. Lokaliteten Lyngholmsbåen ligger som nevnt nær sjøfuglreservatet Store Lyngholmen. For denne lokaliteten har vi satt krav om at det ikke skal gjennomføres noen tiltak i tiden som det er fastsatt ferdselsforbud for i verneforskriften. Dette innebærer at anleggsarbeidene ikke kan gjennomføres i perioden 15. april til 15. juli.

3.3 Disponering av masser fra sprenging og mudring

Kystverket søker om å plassere massene fra sprengingen og mudringen på et egnet sted nær lokaliteten for inngrepene.

Overskuddsmasser fra anleggsarbeidene er å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27a. Etter forurensningsloven § 32 første ledd er den klare hovedregelen at næringsavfall skal leveres til

lovlig avfallsanlegg. Vi vurderer at den omsøkte disponeringen av overskuddsmasser fra mudring og sprenging faller under definisjonen av dumping siden det ikke er noe åpenbart formål med å plassere massene der de søkes forflyttet[1].

I utgangspunktet bør sprengstein fra anleggsarbeider nyttiggjøres for andre prosjekter der det er behov for masser. Kystverket har begrunnet dumping av disse massene med at det er små mengder og at det vil være tidsbesparende og miljømessig positivt å dumpe massene, istedenfor å benytte lekter for å ta massene til land. Vi har forståelse for argumentasjonen og finner å kunne akseptere dumping av massene som omsøkt.

Det lyktes kun å få opp sedimentprøver fra en av lokalitetene og disse hadde lave nivåer av de analyserte parametrene. Når det gjelder piggede og utsprengte steinmasser, vurderer vi at det i utgangspunktet er ikke-forurensede masser. De er i likhet med mudrede sedimentmasser definert som næringsavfall. Dette er samtidig masser som kan gjenbrukes ved å erstatte andre materialer, jf. forurensningsloven § 32 andre ledd. Vi viser til FNs bærekraftsmål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon, særlig delmål 12.2 om å oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser innen 2030 og delmål 12.5 om å redusere avfallsmengden gjennom bl.a. materialgjenvinning og ombruk. Kystverket har imidlertid anslått at det vil oppstå små volumer av masser ved samtlige lokaliteter, og vi finner det lite trolig at forflytningen vil medføre spredning av partikler og forurensning som kan gi vesentlige skader eller ulemper. Forflytningen vil dekke til stedlig bunn og gi en midlertidig forringelse på dumpelokaliteten, men vi forventer ikke at dette vil gi langsiktige negative effekter. Samlet sett finner vi derfor at vi kan tillate at massene fra pigging, sprenging og mudring kan dumpes som omsøkt.

3.4 Tidsperiode for gjennomføring av tiltakene

En hovedregel er at tiltak i sjøen ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene.

I dette konkrete tilfellet skal tiltakene gjennomføres på vær- og strømeksponerte lokaliteter, og Kystverket har beskrevet at tiltakene er avhengig av rolige værforhold og at de må gjennomføres i sommerhalvåret. Vi har forståelse for dette og med tanke på samfunnsnytten av tiltakene finner vi å kunne fravike hovedregelen. Vi mener likevel at det er viktig å i så stor grad som mulig unngå at arbeidene forstyrrer hekkende sjøfugl. Vi har derfor fastsatt vilkår om at arbeidene som skal gjennomføres nært land i så stor grad som mulig skal gjennomføres utenfor hekkesesongen.

Seilingsmerket ved Lyngholmsbåen blir liggende nært sjøfuglreservatet Store Lyngholmen. Sprenging og øvrig aktivitet for etablering av seilingsmerket ved Lyngholmsbåen vil kunne virke forstyrrende for hekking i reservatet. Vi vurderer derfor at tiltakene på denne lokaliteten må gjennomføres utenom perioden 15. april til og med 15. juli, jf. § IX forskrift om fredning for Store Lyngholmen naturreservat, Søgne kommune, Vest-Agder. Det kan heller ikke utelukkes at det hekker sjøfugl nær de to andre lokalitetene som ligger nært land. Vi fastsetter vilkår om at det på disse lokalitetene ikke skal gjennomføres arbeider i perioden 15. april – 1. juli. Dette er i tråd med det som er beskrevet i søknadsnotatet fra Kystverket.

Hanegalsbåen ligger langt unna nærmeste land, og vi forventer ikke at tiltakene der vil kunne forstyrre sjøfuglhekking. For denne lokaliteten kan de omsøkte tiltakene gjennomføres hele året.

[1] I forurensningsforskriften § 22-2 defineres dumping som enhver forsettlig disponering av avfall eller annet materiale i sjø eller vassdrag med det formål å bringe det av veien.

3.5 Naturmangfoldloven

Kunnskapsgrunnlaget, jf. § 8
Kystverket har benyttet eksisterende kunnskap i tilgjengelige kart og databaser for å vurdere konsekvensene av tiltakene på naturverdiene. De har også sørget for at det er gjennomført visuell kartlegging ved bruk av ROV og at det er innhentet sedimentprøver på den ene lokaliteten der dette var mulig, og prøvene har blitt analysert for tungmetaller og organiske miljøgifter. Med tanke på inngrepenes begrensende omfang i tid og areal, anser vi at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å fatte vedtak og fastsette de nødvendige vilkårene i saken.

Føre var-prinsippet, jf. § 9
Etter vår vurdering foreligger det som nevnt tilstrekkelig med kunnskap til å kunne vurdere virkningen av tiltakene for naturmiljøet. Vi kan ikke se at det er risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturverdiene, gitt de fastsatte vilkårene. Føre var-prinsippet kommer dermed ikke til anvendelse.

Samlet belastning, jf. § 10
Som det framgår av vurderingen ovenfor anser vi den samlede belastningen på naturmangfoldet fra tiltakene å være liten.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, jf. § 11
Kystverket skriver at de vil følge opp utførende entreprenør og det utarbeides en ytre miljøplan som skal sørge for ivaretakelse av de hensyn som skal tas for å begrense eventuell skade på miljøet i forbindelse med gjennomføring av tiltaket.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12
Tiltakshaver beskriver at farleden vil bli merket i anleggsperioden. Det vil bli sendt ut EFS-melding (Etterretning for sjøfarende) og annonsert i lokalaviser før oppstart. Kystverket beskriver at det er utarbeidet miljørisikovurdering og ytre miljø (YM)-plan for tiltakene som skal følges opp i anleggsperioden av entreprenør og byggherre. For å redusere effekten av sprenging på naturverdiene skal borehullene fordemmes for å gjøre sprengningen mer skånsom for omgivelsene (se ovenfor). For å minimalisere ulempene for hekkende sjøfugl er det fastsatt vilkår om tid for gjennomføring, og at de ikke skal gjennomføres arbeider i hekketiden på lokaliteter nær land. Kystverket beskriver for øvrig at denne typen tiltak gjennomføres regelmessig av Kystverket, og at det erfaringsmessig ikke finnes kjente metoder eller nye teknikker som for dette tiltaket anses brukbare for å redusere eventuell påvirkning på miljøet sett i et kost-nytte perspektiv.

3.6 Vannforskriften
Tiltaksområdene i Kristiansand kommune er fordelt på de to vannforekomstene Vetergapet-Indre med ID 0130010700-C (Småvardebåen) og Kristiansandsfjorden-ytre med ID 0130000030-1-C (Lyngholmsbåen og Hanegalsbåen), jf. vann-nett.no. Vestergapet indre har *moderat* økologisk tilstand og *dårlig* kjemisk tilstand, per 10.04.2025, og nye tiltak er nødvendige for å nå målet om god tilstand. Kristiansandsfjorden-ytre har *svært god* økologisk tilstand og *god* kjemisk tilstand, og det er ikke risiko for at miljømålet om god tilstand ikke nås.

Tiltaksområdet i Farsund kommune ligger i vannforekomsten Lindesnes – Lista med ID 0201000030-3-C. Vannforekomsten har *god* økologisk tilstand og *dårlig* kjemisk tilstand. Nye tiltak er nødvendige for å nå målet om god tilstand.

Sprenging, mudring og dumping som Kystverket søker om, er kortvarige engangstiltak. Vi vurderer at det er rimelig å anta at tiltakene ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomstene i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt de når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften § 4. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i det konkrete tilfellet.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 16.01.2025 søknaden på høring til berørte parter og aktuelle myndigheter. Kystverket har også innhentet uttalelser fra noen instanser. Uttalelsene vi og Kystverket har mottatt er oppsummert nedenfor.

Fiskeridirektoratet, 20.02.2025:
Fiskeridirektoratet skriver at det ikke er registrert store fiskeri- eller akvakulturinteresser ved Ullerøy, der merket skal settes opp. Nord og sør for merket er det registrert to områder for reketråling, og det fiskes taskekrabbe og sjøkreps der merkene kommer. Seilingsmerket på Småvardebåen er ikke i direkte konflikt med fiskeri- eller akvakulturinteresser. Ved merkene som skal etableres på Lyngholmsbåen og Hanegalsbåen er det registrert et område der det fiskes med passive redskaper etter torsk, lyr, sjøkreps og breiflabb. Det fiskes også leppefisk der.

De anser det som positivt at det er planlagt å plukke opp plast. Tiltakene vil medføre spredning av finstøv. Fordemming vil gi dempende effekt ved sprengning. Fiskeridirektoratet konkluderer med at de ikke vil gå imot tiltaket. Det må gjennomføres så skånsomt som mulig for å minimalisere effekten på det marine miljø.

Agder fylkeskommune, 11.02.2025:
Agder fylkeskommune skriver følgende: «Seksjon for arkeologi har ingen merknad.
Saken ble også oversendt Norsk maritimt museum, de opprettholder sin uttalelse fra 2021.»

Norsk maritimt museum, 11.03.2021 til Kystverket:
Norsk maritimt museum (NMM) har sett på ROV-video fra de fire lokalitetene, som de fikk oversendt fra Kystverket. De konkluderer med følgende: «Vi kunne ikke finne fredede kulturminner under vann. NMM har ingen innvendinger til tiltaket slik det er beskrevet.»

Farsund kommune, 15.01.2025 til Kystverket:
Farsund kommune skriver følgende: «Vi anser ikke at de aktuelle tiltakene er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven, og har ingen merknader til de beskrevne tiltakene.»

Kristiansand kommune, 13.01.2025 til Kystverket:
Kommunen vurderer at tiltaket ikke vil være i strid med arealformålet bruk og vern av sjø og vassdrag. I tillegg viser kommunen til kommuneplanens bestemmelse § 10 punkt 4 om at det er gitt unntak fra byggeforbudet langs sjøen for vedlikehold, fjerning og nyetablering av navigasjonsinstallasjoner. Det er derfor ikke behov for dispensasjon for etablering av seilingsmerker. Plan- og bygningsloven § 20-6 gir unntak fra søknadsplikt for visse tiltak som behandles etter annet regelverk, og i henhold til SAK 10 § 4-3 andre ledd bokstav c) gjelder unntaket bl.a. oppføring, gjenoppføring og reparasjon av navigasjonsinnretninger. Kristiansand kommune konkluderer med at det planlagte tiltaket ikke er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven.

Kommunen opplyser om at tiltaket vil berøre Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde. Av søknaden fra Kystverket framgår det at det er avklart muntlig med verneområdeforvalter at det er åpnet for at

tiltaket kan gjennomføres med hjemmel i § 3.1.2 bokstav l. i *forskrift om Oksøy-Ryvingen landskapsvernområde, Kristiansand, Søgne og Mandal kommuner, Vest-Agder*.

5 Endring og omgjøring
Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter
Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Kystverket, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at eventuelle privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi minner for øvrig om meldeplikt til NMM ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet.

7 Klagerett
Kystverket og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtakene. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er fire uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder
Miljøvernavdelingen

Bjørn Stokke
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Norsk Maritimt Museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Farsund kommune	Postboks 100	4552	FARSUND
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND

Vilkår til tillatelsen til pigging, sprengning, mudring og dumping på tre lokaliteter i Kristiansand kommune og en lokalitet i Farsund kommune

1. Tillatelsen omfatter følgende tiltak på tre lokaliteter i Kristiansand kommune og en lokalitet i Farsund kommune:

Tabell 1 Tillatte berørte arealer og volum av masser på de respektive lokalitetene ved etablering av seilingsmerker i Farsund kommune og Kristiansand kommune

Kommune	**Lokalisering (UTM32)**	**Navn på seilingsmerke**	**Areal «rensk» (m^2)**	**Areal pigging/ avretting (m^2)**	**Volum sprenging/ graving/dumping (m^3)**
Farsund	6435303 N 0378222 V	Ullerøysund Øst	144	64	100
Kristiansand	6435002 N 0436607 V	Lyngholmbåen	144	64	96
Kristiansand	6433196 N 0436489 V	Hanegalsbåen	210	110	161
Kristiansand	6437581 N 0438758 V	Småvardebåen	144	64	98
Total mengde/ berørt areal			642	302	455

Mengde av mudrede, sprengte/piggede og dumpede masser og tidspunkt for de ulike tiltakene skal loggføres.

2. Massene fra sprenging og mudring tillates dumpet ved lokaliteten der massene oppstod. Massene skal plasseres så nær lokaliteten for seilingsmerker som mulig. Omplassering må skje så skånsomt som mulig med tanke på å unngå skadevirkninger for naturverdiene på stedet. Dumpestedene skal avgrenses på kart i hensiktsmessig målestokk. Kart med avgrensning skal legges ved sluttrapporten.

3. Sprengning skal gjøres på en måte som minimerer spredning av forurensning og skal gjennomføres så skånsom som mulig for å minimere spredning av sprengstein og trykkbølger fra sprengstedet. Metode skal vurderes og velges ut fra massenes beskaffenhet.

Ved konvensjonell sprengning skal mengde sprengstoff dimensjoneres med den hensikt å redusere risikoen for påvirkning på ytre miljø. Det skal benyttes fordemming i den hensikt å dempe effekten av sprengningen på omkringliggende naturmiljø.

4. Det skal gjennomføres tiltak for å hindre spredning av plast etter sprenging. Dersom det oppdages spredning av plastavfall til sjø, må arbeidene stanses og tiltak iverksettes.

Plast skal i størst mulig grad fjernes fra tiltaksområdet. Det skal undersøkes om plastavfall flyter på vannoverflaten. Flytende plast skal samles opp.

Det skal føres logg over oppsamlet mengde plastavfall. Alt oppsamlet plastavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

5. Arbeidene skal utføres på en måte som minimerer risiko for skade og/eller ulempe for ytre miljø. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltaket kan berøre miljøet negativt.

6. Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkår i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere entreprenør som skal gjennomføre tiltakene, om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.

7. Minimum én uke før tiltakene iverksettes skal tiltakshaver gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør. Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no, saksnr. 2025/681. Tiltakshaver skal også varsle Statsforvalteren når tiltakene er avsluttet.

Statsforvalteren kan føre tilsyn under arbeidene.

8. Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

9. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

10. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

11. Tillatt tidspunkt for gjennomføring av tiltakene ved de respektive lokalitetene er vist i tabell 2.

Tabell 2 Tillatte tidspunkt for gjennomføring av tiltak for etablering av seilingsmerker

Kommune	**Navn på lokalitet**	**Tillatt tidspunkt for gjennomføring**
Farsund	Ullerøysund Øst	Fra og med 2. juli til og med 14. april
Kristiansand	Lyngholmbåen	Fra og med 16. august til og med 14. april
Kristiansand	Hangalsbåen	Hele året
Kristiansand	Småvardebåen	Fra og med 2. juli til og med 14. april

12. Tiltakshaver skal rapportere data fra utført prøvetaking i Miljødirektoratets fagapplikasjon Vannmiljø. Vannlokalitetskodene skal oppgis i sluttrapporten.

13. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen to måneder etter at tiltakene er avsluttet. Rapporten skal dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen er overholdt.

14. Tillatelsen er gyldig i to år f.o.m. vedtaksdato.